

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.04.2018, sp. zn. 31 Cdo 927/2016, ECLI:CZ:NS:2018:31.CDO.927.2016.1

Číslo: 55/2019

Právní věta: K moderaci smluvní pokuty dochází ex tunc k okamžiku ujednání o smluvní pokutě. Je-li smluvní pokuta nepřiměřená, nemůže jednostranným zápočtem dojít v rozsahu její nepřiměřené výše k zániku pohledávky ze smluvní pokuty, ani k zániku pohledávky, proti níž je započítáváno.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.04.2018

Spisová značka: 31 Cdo 927/2016

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Smluvní pokuta, Započtení pohledávky

Předpisy: § 265 obch. zák.
§ 301 obch. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud Plzeň - sever rozsudkem ze dne 29. 5. 2015, č. j. 7 C 512/2013-146, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 1 007 449,30 Kč s příslušenstvím ve výroku blíže specifikovaným (bod I. výroku) a zamítl žalobu co do částky 400 000 Kč s příslušenstvím ve výroku blíže specifikovaným (bod II. výroku). Závěrem soud rozhodl o povinnosti žalovaného vůči žalobkyni k náhradě 44 % nákladů řízení, tj. 84 037,22 Kč (bod III. výroku).

2. K odvolání obou účastníků odvolací soud rozsudkem v záhlaví uvedeným potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem I. (první výrok) a ve výroku pod bodem II. jej změnil tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni 400 000 Kč s příslušenstvím blíže tam určeným (druhý výrok). Dále soud rozhodl o povinnosti žalovaného ve prospěch žalobkyně k náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně (třetí výrok) a odvolacího řízení (čtvrtý výrok).

3. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, podle nichž se žalobkyně domáhala zaplacení částky 1 407 449,30 Kč jako doplatku ceny díla na základě uzavřené smlouvy o dílo ze dne 29. 3. 2013, ve znění pozdějších dodatků. Obrana žalovaného spočívala v tom, že si na tuto pohledávku započel svoji pohledávku představující nárok na smluvní pokutu za porušení povinností žalobkyně. Dílo mělo být předáno dle smlouvy o dílo dne 31. 10. 2012, ale k jeho předání došlo až 16. 1. 2013. Podle předávacího protokolu ze dne 16. 1. 2013 nedošlo k předání díla 31. 10. 2012 z důvodu nekvalitní spáry mezi dlažbou na podlaze a kamenným obkladem na stěně. Vada byla

odstraněna 6. 11. 2012 a byl ujednáán termín předání 12. 11. 2012. Dne 11. 11. 2012 se objevila další vada díla a předání se uskutečnilo 16. 1. 2013. Dle odvolacího soudu tak došlo k prodlení s předáním díla na straně žalobkyně v trvání 77 dnů; smluvní pokuta dle smlouvy o dílo dosáhla částky 1 426 874,50 Kč.

4. Odvolací soud zdůraznil, že podstatným pro řešení věci je posouzení důvodnosti obrany žalovaného, že pohledávka žalobkyně na doplacení ceny díla zanikla započtením s pohledávkou žalovaného na zaplacení smluvní pokuty. Soud prvního stupně přitom dospěl k závěru, že je nutno snížit smluvní pokutu na částku 400 000 Kč. V uvedeném rozsahu tak podle soudu prvního stupně došlo k zániku pohledávky započtením, proto v uvedeném rozsahu žalobu zamítl a ve zbytku jí vyhověl. Odvolací soud oproti tomu vyšel z jiných právních závěrů. Dovedil, že k zániku pohledávky žalobkyně započtením nemohlo dojít, neboť právu žalovaného na smluvní pokutu nelze poskytnout právní ochranu. Odvolací soud výkon práva žalovaného na smluvní pokutu považoval za rozporný se zásadami poctivého obchodního styku. Přihlédl zejména k tomu, že byla podepsána smlouva, jejíž návrh předložil žalovaný. Nikdy nedošlo k prodloužení termínu provedení díla. Zjištěné okolnosti nevylučují, že úmyslem žalovaného bylo nepřevzít dílo v dohodnutém termínu a započtením smluvní pokuty snížit cenu díla. Žalobkyně byla ochotna vyjít žalovanému vstříc při zhotovování díla i při odstraňování vytčených vad. Vadu, která byla důvodem nepřevzetí díla dne 31. 10. 2012, žalovaný dříve nevytkl, a to ani při prohlídce stavby dne 25. 10. 2012. Zřejmě šlo o vadu více kosmetickou, ne příliš zjevnou. Nelze přehlédnout „poměr vady a výše smluvní pokuty“. Nešlo o vadu způsobenou výhradně žalobkyní. Žalovaný neprokázal, že by při převzetí díla dne 31. 10. 2012 vytkl žalobkyni jinou vadu, která by byla příčinou nepřevzetí díla, nežli spáru v podlaze obývacího pokoje. Jednání žalovaného - nepřevzetí díla z důvodu jediné vady spíše estetického významu - je proto dle odvolacího soudu v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, a k zániku pohledávky žalobkyně započtením tudíž nedošlo.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný (dále též jen „dovolatel“) dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též jen „o. s. ř.“), s tím, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a dále otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

6. Dovolatel namítá, že řešení právní otázky odvolacím soudem - výkon práva žalovaného na zaplacení smluvní pokuty tak, že jeho jednání je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku podle § 265 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obch. zák.“), a nelze mu proto poskytnout právní ochranu - je nesprávné, v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu. Dovolatel poukazuje na to, že korektiv zásadami poctivého obchodního styku má být poslední možností (ultima ratio), jak - ve výjimečných případech - zmírnit či odstranit přílišnou tvrdost zákona v situaci, ve které by se přiznání uplatněného nároku jevílo krajně nespravedlivým. V této souvislosti poukazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2011, sp. zn. [32 Cdo 3616/2009](#). Žalovaný se rozhodně nedomnívá, že by výkon jeho práva na zaplacení smluvní pokuty vůči žalobkyni byl zneužívající či šikanózní. Bylo jednoznačně v možnostech žalobkyně odstranit žalovaným vytýkané vady řádně a včas, a to do konečného termínu dokončení díla, a dílo včas předat. Smluvní pokuta, kterou žalovaný uplatnil, plnila v celém rozsahu funkci zajišťovací, sankční a kompenzační. Odepřít soudní ochranu by bylo možné pouze za situace, kdy by požadavek na zaplacení smluvní pokuty zcela opomíjel funkce smluvní pokuty, nevycházel by z jejího smyslu, popřípadě by ji zneužíval k poškození dlužníka. V tomto případě tomu tak není. Žalobkyně si byla vědoma porušení své povinnosti, brojila pouze proti nepřiměřené výši vyúčtované smluvní pokuty. Z rozhodnutí odvolacího soudu je zřejmé, že důvodem, pro který soud dospěl k závěru, že výkon práva žalovaného na zaplacení smluvní pokuty nepožívá právní ochrany, je spíše nepřiměřenost výše smluvní pokuty; porušení zásad poctivého

obchodního styku nelze dovozovat pouze z nepoměru sjednané smluvní pokuty, hodnoty zajišťovaného závazku či výše skutečně vzniklé škody. Závěr soudu o nepřiměřenosti smluvní pokuty by pak odůvodňoval postup podle ustanovení § 301 obch. zák., nikoli však použití § 265 obch. zák. Dovolatel přitom v této souvislosti zmiňuje i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2009, sp. zn. [32 Cdo 1281/2008](#), a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. [23 Cdo 3682/2008](#).

7. Dovolatel dále namítá s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu (rozsudek ze dne 28. 8. 2006, sp. zn. [32 Odo 1007/2006](#), a rozsudek ze dne 30. 9. 2013, sp. zn. [23 Cdo 2400/2012](#)), že není možná moderace smluvní pokuty v případě, kdy pohledávka na smluvní pokutu zanikla v důsledku započtení, jako tomu bylo v tomto případě. Odvolací soud se v tomto ztotožnil s argumentací dovolatele, že smluvní pokutu nelze moderovat podle § 301 obch. zák. po zápočtu smluvní pokuty. Dovolateli právo na smluvní pokutu vzniklo a oprávněně ji započtl. Vzájemné pohledávky zanikly. Dovolatel konečně namítá, že soudní korektiv aplikace § 265 obch. zák. by měl mít účinky ex nunc, tedy dospěl-li soud k závěru, že nárok je oprávněný, nicméně není možné mu přiznat soudní ochranu, nemohl se tak žalovaný dostat do prodlení, jelikož vycházel oprávněně z platnosti právního úkonu započtení a zániku pohledávky žalobkyně.

8. Žalobkyně navrhla, aby bylo dovolání zamítnuto. Nesouhlasí s tím, že uplatnění práva na smluvní pokutu nelze přiznat právní ochranu s účinky ex nunc. Jednání v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku je právně nevymahatelné, a to od samého počátku, a proto nemůže být ani domnělá pohledávka ze smluvní pokuty způsobila k jednostrannému započtení. Jednání žalovaného je současně jednáním v rozporu s dobrými mravy, a tím pádem je navíc i absolutně neplatné. S poukazem na rozhodnutí Krajského soudu v Plzni sp. zn. 64 Co 403/2016 dovozuje, že jedna osoba nemůže jednostranně měnit právní postavení jiné osoby, tedy jednostranným provedením zápočtu odejmout právo druhé strany.

III.

Přípustnost dovolání

9. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II. bod 7 zákona č. 404/2012 Sb. a čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.).

10. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

11. Úvodem Nejvyšší soud podotýká, že i když dovolatel ohlašuje, že rozhodnutí odvolacího soudu napadá v celém rozsahu, z obsahu dovolání je zřejmé, že zpochybňuje pouze rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé; výroky o nákladech řízení před soudy obou stupňů se dovolací soud proto nezabýval.

12. Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

13. Dle ustanovení § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

14. Dovolání je přípustné, neboť napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení právní otázky odepření výkonu práva započíst pohledávku z nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty pro rozpor se zásadami poctivého obchodního styku a (s tím související) právní otázky možnosti soudu moderovat nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu poté, kdy právo na její zaplacení mělo zaniknout zápočtem na jinou pohledávku.

15. Tříčlenný senát soudního oddělení č. 23, který měl podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu dovolání projednat a rozhodnout o něm, dospěl při posouzení otázky, zda může soud rozhodovat o

snížení nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty dle § 301 obch. zák. za situace, kdy věřitel ze smluvní pokuty dříve uplatnil jednostranný zápočet pohledávky na zaplacení smluvní pokuty na jinou pohledávku dlužníka, k závěru odlišnému, než ze kterého dosud vychází rozhodovací praxe dovolacího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2006, sp. zn. [32 Odo 1007/2006](#), a navazující judikatura – usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. [23 Cdo 4479/2008](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2010, sp. zn. [23 Cdo 1253/2008](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2011, sp. zn. [23 Cdo 3789/2011](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. [23 Cdo 2409/2010](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2012, sp. zn. [23 Cdo 635/2011](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2013, sp. zn. [23 Cdo 2400/2012](#)).

16. Z toho důvodu senát soudního oddělení č. 23 rozhodl o postoupení věci (podle § 20 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů) velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „velký senát“). Velký senát pak věc projednal a rozhodl o ní v souladu s ustanoveními § 19 a § 20 odst. 1 uvedeného zákona.

IV.

Důvodnost dovolání

17. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 28. 8. 2006, sp. zn. [32 Odo 1007/2006](#), dospěl k závěru, že moderace smluvní pokuty podle § 301 obch. zák. předpokládá, že oprávněný ze smluvní pokuty má platně existující a vymahatelný nárok na její zaplacení, a že proto nebylo možné použít v daném případě ustanovení o snížení smluvní pokuty, jestliže si žalovaný již před zahájením řízení právo na smluvní pokutu započel proti pohledávce žalobce, pohledávka žalobce v důsledku zániku započtením již v době podání žaloby neexistovala, šlo tudíž o právo zaniklé, do něhož nelze zasahovat. Dovolací soud vyšel z právního názoru, že rozhodnutí soudu ve smyslu § 301 obch. zák. je konstitutivním rozhodnutím, jímž lze moderovat podle uvedeného ustanovení jen nárok existující, a proto dospěl k závěru, že nelze rozhodovat o snížení smluvní pokuty, která v době rozhodování soudu neexistuje.

18. Nejvyšší soud přitom v řadě svých rozhodnutí opakovaně zdůrazňuje, že ke skutečnostem, které nastaly po sjednání smluvní pokuty, tedy též k důvodům, pro něž došlo k prodlení s plněním zajištěného závazku, k okolnostem, za nichž se tak stalo, a ke skutečnostem, které ovlivnily dobu trvání prodlení, při hodnocení (ne)přiměřenosti sjednané smluvní pokuty podle ustanovení § 301 obch. zák. nelze přihlížet. Skutečnosti, k nimž došlo až následně, by mohly – podle své povahy – vést toliko k závěru, že uplatnění práva na smluvní pokutu je (zcela či zčásti) výkonem práva v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, jenž podle ustanovení § 265 obch. zák. nepožívá právní ochrany (srov. závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2011, sp. zn. [23 Cdo 2192/2009](#), a dále rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2009, sp. zn. [32 Cdo 1281/2008](#), uveřejněného pod číslem 17/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek ke vztahu § 301 obch. zák. a § 265 obch. zák.).

19. Právní závěry o aplikaci moderačního práva ve smyslu § 301 obch. zák., zda a kdy snížit nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu, jsou výsledkem určitého procesu rozhodování. Soud nejprve řeší otázku, zda byla sjednána nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta. Pro toto posouzení zákon žádná kritéria nestanoví; závěr o tom, zda je sjednána nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta, je tedy věcí volného uvážení soudu. Posouzení otázky (ne)přiměřenosti smluvní pokuty závisí na okolnostech konkrétního případu, zejména na důvodech, které ke sjednání posuzované výše smluvní pokuty vedly, a na okolnostech, které je provázely. Není rovněž vyloučeno, aby soud již při posuzování této otázky přihlédl k významu a hodnotě zajišťované povinnosti, zákon mu to však neukládá. Bude-li výsledkem rozhodování soudu jeho závěr, že svého moderačního práva využije, neboť byla sjednána nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta, nastupuje etapa jeho rozhodování, kdy posuzuje, v jakém rozsahu nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu sníží. Teprve v této fázi rozhodování je soud ze zákona povinen přihlédnout k hodnotě a významu zajišťované povinnosti, přičemž možnost soudu snížit smluvní pokutu není neomezená – věřitel má vždy právo na smluvní pokutu alespoň ve výši vzniklé

škody (srov. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 14. 10. 2009, sp. zn. [31 Cdo 2707/2007](#), uveřejněný pod č. 81/2010 Sb. rozh. obč.).

20. Právní úprava moderace smluvní pokuty v § 301 obch. zák. je kogentní. Strany se nemohou od ní dohodou odchýlit (srov. § 263 obch. zák.). Strany si tak nemohou dohodou vyloučit moderaci smluvní pokuty. Tím spíše nemůže moderaci smluvní pokuty vyloučit jedna ze stran svým jednostranným právním jednáním (zápočtem).

21. Účelem moderace je ochrana dlužníka ze smluvní pokuty před nepřiměřeně vysokou smluvní pokutou.

22. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudek ze dne 17. 5. 2011 nebo rozsudek ze dne 24. 2. 2009, sp. zn. [23 Cdo 4784/2008](#)), úvahy o nepřiměřenosti sjednané smluvní pokuty se logicky (z povahy věci) mohou upínat toliko k těm okolnostem, které tu byly v době jejího sjednání; otázku, zda byla smluvní pokuta sjednána v (ne)přiměřené výši, nelze posuzovat z pohledu skutečností, které nastaly až poté, kdy byla smluvní pokuta v určité výši (přiměřené či nepřiměřené) sjednána. Ke skutečnostem, které nastaly po sjednání smluvní pokuty, nelze při hodnocení (ne)přiměřenosti sjednané smluvní pokuty přihlížet.

23. Velký senát dospívá k závěru, že k moderaci smluvní pokuty nedochází s účinky ex nunc, nýbrž ex tunc, k okamžiku ujednání o smluvní pokutě. Je-li smluvní pokuta nepřiměřená, nemůže jednostranným zápočtem dojít v rozsahu její nepřiměřené výše k zániku pohledávky ze smluvní pokuty, ani k zániku pohledávky, proti níž je započítáváno.

24. Je proto namístě posoudit tuto otázku jinak než v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2006, sp. zn. [32 Odo 1007/2006](#), a v rozhodnutích na něj navazujících.

25. Jestliže tedy odvolací soud dospěl k závěru, podle kterého je na místě nepřiznat jednostrannému započtení pohledávky dovolatele ze smluvní pokuty proti pohledávce žalobkyně na zbývající část ceny díla právní ochranu, neboť jde o výkon práva v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, aniž se zabýval možnou moderací smluvní pokuty, je jeho právní posouzení této právní otázky neúplné, tudíž nesprávné.

26. Jak se totiž podává z ustálené judikatury Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudek ze dne 19. 5. 2009, sp. zn. [32 Cdo 1281/2008](#)), je třeba mít na zřeteli odlišnost zákonných předpokladů, za kterých podle § 265 obch. zák. výkon práva nepožívá právní ochrany, a za kterých podle § 301 obch. zák. může soud smluvní pokutu snížit. Předpoklad nepřiměřené smluvní pokuty je podmínkou pro použití moderačního práva soudu podle § 301 obch. zák., není však zákonem stanovenou podmínkou pro rozpor výkonu práva se zásadami poctivého obchodního styku ve smyslu § 265 obch. zák.; rozporný se zásadami poctivého obchodního styku může být totiž i výkon práva na smluvní pokutu, jejíž výše není nepřiměřená. Samotná skutečnost, že smluvní pokuta je nepřiměřeně vysoká, nevypovídá nic o tom, jakým způsobem a za jakých okolností vykonává věřitel svá práva na smluvní pokutu a zda jde o výkon jeho práva v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, tedy o takový výkon práva, který je vůči dlužníku zneužívající (například šikanózní). Posoudí-li soud smluvní pokutu jako nepřiměřeně vysokou, nejsou tím současně bez dalšího naplněny všechny předpoklady pro aplikaci ustanovení § 265 obch. zák., tedy pro závěr, že výkon práva na smluvní pokutu nepožívá právní ochrany, nýbrž jen pro postup podle § 301 obch. zák. V takovém případě soud nemá na výběr, která z uvedených ustanovení použije, neboť jejich vztah je konkurující právě pro odlišnost předpokladů, za nichž jsou tato ustanovení aplikovatelná.

27. Ustanovení § 265 obch. zák., které je speciální pro obchodní závazkové vztahy, je v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu vykládáno tak, že toto ustanovení předpokládá, že účastník obchodněprávního vztahu nesmí při prosazování svých zájmů překročit meze, které vyplývají ze zásad poctivého obchodního styku, a tudíž nesmí zneužít práv, která mu podle zákona, resp. na základě zákona vznikla. Jde-li o ujednání, ze kterého účastníku vzešla práva, jejichž uplatnění by bylo v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, není neplatné, ale tato práva nejsou vymahatelná – soud v takovém případě uplatněný nárok nepřizná (srov. například rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2003, sp. zn. [32 Odo 400/2002](#), ze dne 16. 2. 2005, sp. zn. [32 Odo 487/2004](#), a ze dne 27. 1. 2005, sp. zn. [29 Odo 427/2003](#)). V rozsudku ze dne 20. 1. 2009, sp. zn. [29 Cdo 359/2007](#) (a dále

například v rozsudku ze dne 9. 8. 2011, sp. zn. [32 Cdo 3616/2009](#)), pak Nejvyšší soud navázal závěrem, že korektiv zásadami poctivého obchodního styku má být poslední možností (ultima ratio), jak - ve výjimečných případech - zmírnit či odstranit přílišnou tvrdost zákona v situaci, ve které by se přiznání uplatněného nároku jevílo krajně nespravedlivým, a že ustanovení § 265 obch. zák. tak je třeba vnímat jako příkaz soudci, aby rozhodoval v souladu s ekvitou (srov. závěry Ústavního soudu vyslovené v nálezu ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. [I. ÚS 643/04](#), uveřejněném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod číslem 171/2005). V rozsudku ze dne 22. 11. 2007, sp. zn. [32 Odo 175/2006](#) (a dále například v rozsudku ze dne 15. 12. 2009, sp. zn. [23 Cdo 4388/2007](#)), dále Nejvyšší soud dovodil, že porušení zásad poctivého obchodního styku je třeba zkoumat ve vazbě na okolnosti jednotlivého případu.

28. Vzhledem k uvedeným judikaturním závěrům je v předmětné věci proto neúplné, tudíž nesprávné, i posouzení předpokladů aplikace § 265 obch. zák. Považuje-li odvolací soud smluvní pokutu za nepřiměřenou, je třeba postupovat podle § 301 obch. zák. Odepření výkonu práva pro rozpor se zásadami poctivého obchodního styku nebo s dobrými mravy je řešením ultima ratio, které lze použít k ochraně práv stran až tehdy, není-li namíste aplikovat konkrétní skutkové podstaty právních norem na otázku dopadající, zde právní úpravu moderace nepřiměřené smluvní pokuty.

29. Nejvyšší soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu není správné a dovolání je opodstatněné. Z toho důvodu napadený rozsudek odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zrušil včetně závislých výroků o náhradě nákladů řízení.

30. Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud (soud prvního stupně) závazný (§ 243g odst. 1 věta první o. s. ř.).